

Osvětové akce o netopýrech s využitím chovu trvale hendikepovaných netopýrů a ježka

(č. DOT/54/12/013662/2018)

krátká zpráva říjen 2019

ZO ČSOP Nyctalus
Jasmínová 2665, 106 00 Praha 10
Dagmar Zieglerová

Úvod

Všechny druhy netopýrů vyskytující se na území ČR jsou chráněny zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Podle vyhlášky č. 395/92 Sb. ve znění pozdějších předpisů jsou zařazeni do kategorií kriticky ohrožený nebo silně ohrožený druh. Právní ochrana se vztahuje rovněž na netopýří stanoviště, jak přirozená, tak umělá (§ 50 zákona 114/1992 Sb., § 16 vyhlášky 395/92 Sb.). Netopýři jsou chráněni i podle právních předpisů Evropské unie. Podle Směrnice o stanovištích č. 92/43/EEC podléhají všechny druhy přísné ochraně – mimo jiné je zakázáno jejich usmrcování, rušení a rovněž poškozování nebo ničení míst jejich rozmnožování a odpočinku. Mimo to je náš stát zavázán chránit všechny druhy netopýrů vyskytujících se na našem území na základě několika mezinárodních dohod (Dohoda o ochraně populací evropských netopýrů, Bonnská úmluva, Bernská úmluva), které jsou naší legislativou považovány za součást právního řádu.

Díky synantropizaci některých druhů netopýrů (např. netopýr rezvý *Nyctalus noctula*, netopýři rodu *Pipistrellus*, netopýr večerní *Eptesicus serotinus*, netopýr pestrý *Vesperilio murinus*) se dostává stále více obyvatel Prahy do kontaktu s netopýry. Netopýři přicházejí o přirozené úkryty zejména v dutinách stromů, přicházejí rovněž o náhradní úkryty v lidských stavbách. Nejmarkantněji se projevuje důsledek masivního zateplování paneláků. Netopýři, kteří přežili, se vrací na místa původních úkrytů a hledají je řadu let. Počet záletů netopýrů do bytů vzrůstá, souvislost se ztrátou úkrytů vinou zateplení je zřejmá. Netopýři se vyskytují i ve starší činžovní zástavbě, opakovaně byly potvrzeny nálezy netopýřích kolonií v plynovém topení, tzv. vafkách, často s fatálními následky pro zvířata. Úspěšnost realizace veškerých technických opatření je přímo závislá nejenom na informovanosti příslušných úředníků a firem, ale velmi často na spolupráci s občany. Zejména při menších rekonstrukcích bez potřeby stavebního povolení, např. ve starší činžovní zástavbě, jsou netopýří kolonie přímo ohroženy. Sebelepší technické i legislativní prostředky k ochraně životního prostředí jsou málo využitelné bez zájmu ze strany obyvatel.

Obyvatelé Prahy se setkávají i s dalšími zvířaty, nejčastěji ježky, kteří mnohdy zbytečně končí v záchranné stanici. Pro život ježků v pražské zeleni, parcích a zahradách je důležitá znalost jejich základních potřeb, ochrana jimi obývaných biotopů i šetrná a ohleduplná údržba zeleně.

Cíl projektu

Zvýšení informovanosti o životě netopýrů, o možnostech bezproblémového soužití, vyvracení nesmyslných pověr, přednášky spojené se smyslovým prožitkem jako impuls k novému pohledu na netopýry a na jejich ochranu. Na osvětových akcích pro širokou veřejnost většina lidí vidí díky skrytému způsobu života netopýry zblízka prvně v životě. Naši trvale handicapovaní netopýři jsou kontaktní zvířata, která jsou zvyklá na lidskou ruku, jejich klidné a přirozené chování napomáhá lidem zbavit se zbytečného strachu a předsudků.

Dalším cílem bylo upozornit na ohrožení ježků a dalších zvířat obývajících městskou zeleň, parky a zahrady, vést Pražany k šetrnému a citlivému přístupu k údržbě veřejné zeleně i vlastních zahrad, směřovat je od lhostejnosti k aktivní účasti na ochraně pražské přírody.

Způsob řešení a výsledky

V období od 25.9.2018 do 30.9.2019 jsme realizovali celkem 70 osvětových akcí a přednášek s netopýry celkovou návštěvností 9590 osob. Ve školách (MŠ a ZŠ) jsme realizovali dalších 60 „přednášek“ pro 1383 dětí.

1. akce pro seniory a zdravotně znevýhodněné (31)
2. akce ve spolupráci s KČT (8)
3. akce určené pro širokou veřejnost (23)
4. akce ve spolupráci s Městskou knihovnou (8)

Pozvánky na osvětové akce jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách www.nyctalus.cz pod záložkou Pozvánky na akce. Dále jsou zveřejňovány na FB a ve vybraných kalendářích akcí, např. www.econnect.cz, na stránkách spolupřátelů. Letáky s nabídkou pro školy byly rozávány na akcích.

Osvětové akce probíhaly v době aktivity netopýrů a ježka, tj. v roce 2018 od konce září do začátku prosince. V zimním období naši trvale hendikepovaní netopýři i ježek východní hibernovali. Toto období jsme věnovali přípravě přednášek, pracovních listů, vložení nových webových stránek Za pražskými netopýry s KČT a Akce pro seniory, zhotovení výukových pomůcek a powerpointových prezentací, přípravě tiskovin. V roce 2019 probíhaly osvětové akce od března do 30. září. Osvětové akce o netopýrech i ježcích kontinuálně pokračují i v dalším období.

Na vybraných akcích pro veřejnost ověřovali návštěvníci svoje vědomosti o netopýrech vyplněním kvízu pro celou rodinu. Za všechny správné odpovědi získali cenu - DVD Za pražskými netopýry nebo skládačku Za pražskými netopýry se samolepkami. Při nesprávných odpovědích byli nasměrováni k mobilní naučné stezce o netopýrech, kde získali potřebné informace pro správné vyplnění kvízu a

mohli se vracet, dokud neměli vše správně. Zejména děti za spolupráce s rodiči se učily pracovat s informacemi a my jsme získávali zpětnou vazbu jejich o znalostech života netopýřů. Správně vyplněné kvízy si odnášeli domů na zapamatování. Velmi úspěšná a přínosná aktivita.

Akce pro seniory a zdravotně znevýhodněné

33 přednášek s besedou - v klubech seniorů a v zařízeních pro seniory a zdravotně znevýhodněné. Přednášky v KS na Praze 9, 10 a 11 byly realizovány za finanční spoluúčasti MČ, akce realizované v roce 2019 také s finanční podporou MŽP. Po seniory z Prahy 10, pravidelně navštěvující naše programy, byl zorganizován autobusový zájezd do záchrané stanice v Pavlově (cestovní náklady si hradili klienti).

Spolupráce s KČT

Proběhlo 8 akcí s Klubem českých turistů – oblast Praha „Za pražskými netopýři“. Úspěšná spolupráce bude pokračovat i v roce 2020. Účastníci podvečerních turistických pochodů na území Prahy v cíli získávají samolepky netopýřů, které vylepují do skládačky „Za pražskými netopýři“. V cíli pochodu jsou vždy živí netopýři, funguje netopýří poradna. Na startu pochodníci dostávají popis trasy z pohledu netopýřů, cílem je upozornit na místa důležitá z pohledu ochrany netopýřů. O akce je velký zájem, spolupráce s KČT je vynikající, bude pokračovat i v roce 2020. Celkem se 8 akcí s netopýři účastnilo 1164 pochodníků.

Akce určené pro širokou veřejnost

Osvětové akce při příležitosti významných dnů a „velké“ akce

Den Země v MŠ Markušova, stanoviště s netopýry na oslavách Dne zvířat v Centrálním parku na Pankráci, akce s ježkem a netopýry v Heroldových sadech k oslavám Dne stromů, Netopýří noc na Hamru, netopýří noc na Toulcově dvoře, netopýří noc ve Stromovce. Kromě akcí při příležitosti významných dnů bylo stanoviště s netopýry na veletrhu FOR PETS (2 dny), Mikroklima na Proseku, Setkání s přírodou v Malešicích, Noc vědců v Akademii věd.

Stanoviště s netopýry zajišťuje více lektorů-chovatelů, střídá se větší počet netopýřů, aby byla zachována pohoda zvířat.

5390 účastníků

Den Země

Den zvířat

FOR PETS

FOR PETS

Den stromů v Heroldových sadech

Netopýří dílnička

Veřejné vypouštění netopýřů

Letošní zimu jsme zimovali kolonii netopýřů rezavých. Zvířata jsme vypouštěli ve 3 termínech za účasti veřejnosti, kdy účastníci, především nálezci a děti, mohli sami vypustit zachráněného netopýra. Celkem se veřejných vypouštění účastnilo asi 350 lidí, bylo vypuštěno 280 netopýřů.

Spolupráce s Městskou knihovnou v Praze

Spolupráce s Městskou knihovnou probíhá dlouhodobě, od října 2018 do konce září 2019 se uskutečnilo 8 přednášek v pobočkách Městské knihovny Bohnice, Barrandov, Stodůlky (2x), Michle (2x), Modřany, Korunní.

Přednášky pro školy a školky

V období konec říjen 2018 – září 2019 jsme realizovali 60 programů o netopýrech a jezcích v MŠ a ZŠ – Povídání o netopýrech, Zvířátka ze starého dubu, Ježek bez jablíčka, Zimní spáči, s účastí 1383 dětí.

Ohlasy v médiích.

2.11.2018 TN.nova.cz Víkend: Žena chová doma několik netopýrů
 21.8.2019 Český rozhlas, rozhovor s Annou Libánskou o netopýřích nocích
 29.9.2019 pořad Chcete mě? na ČT2

Poradenské služby a SOS netopýří linka

probíhají kontinuálně, na všech akcích pro širokou veřejnost, SOS linka k dispozici denně, poradna funguje rovněž na FB.

Tiskoviny

Leták netopýři a ptáci v plynových topidlech 2000 ks
 2 druhy záložek o ježkovi 2000 ks

Příloha Přehled osvětových září/říjen 2018 – září 2019

	datum	název	místo	lidí
1	27.9.2018	Barvy podzimu s KČT	Hostivař	116
2	28.9.2018	Den zvířat	centrální park Pankrác	700
3	4.10.2018	Zimní spáči pro seniory	KS Karpatská, Praha 10	12
4	9.10.2018	Zimní spáči pro seniory	KS Zvonková, Praha 10	8
5	11.10.2018	Zimní spáči pro seniory	KS Počernická, Praha 10	15
6	16.10.2018	Zimní spáči pro seniory	KS Sámova, Praha 10	12
7	16.10.2018	Setkání s netopýry	ZŠ pro sluchově postižené, Praha 5	80
8	18.10.2018	Viniční usedlosti s KČT	Košíře	155
9	19.10.2018	Zimní spáči - Den stromů	Heroldovy sady	118
10	22.10.2018	Stromy ve městě	KS Křejského, Praha 11	29
11	23.10.2018	Stromy ve městě	KS Křejského, Praha 11	20
12	25.10.2018	Zimní spáči pro seniory	KS Na Louži, Praha 10	20

13	26.10.2018	Stromy ve městě	KS v ZŠ Campanus, Praha 11	8
14	31.10.2018	stánek Nyctalus	Krajská konference EVVO, Praha 6	30
15	1.11.2018	Stromy ve městě	KS Křejského, Praha 11	27
16	7.11.2018	Netopýři	KS Harrachova. Praha 9	50
17	13.11.2018	Netopýři	Gerocentrum Harrachova, Praha 9	14
18	12.12.2018	Uspávání netopýřů	MKP Korunní	57
19	12.3.2019	Vítání jara	KS Na Louži	12
20	19.3.2019	Vítání jara	KS Sámova	15
21	21.3.2019	Vítání jara	KS Počernická	16
22	22.3.2019	Vypouštění Hostivař	louka u parkoviště	32
23	23.3.2019	Za jarním sluníčkem s KČT	Sluneční náměstí	455
24	26.3.2019	Vítání jara	KS Karpatská	15
25	29.3.2019	Vypouštění Stromovka	Domeček Stromovka	200
26	1.4.2019	Zimní spáči	MKP Michle	16
27	2.4.2019	Zimní spáči	MKP Stodůlky	24
28	3.4.2019	Zimní spáči	MKP Barrandov	58
29	5.4.2019	FOR PETS	PVA Letňany	400
30	6.4.2019	FOR PETS	PVA Letňany	600
31	6.4.2019	Vypouštění Trojmezí	Toulcův dvůr	120
32	9.4.2019	Když netopýr zabloudí	KS Karpatská	12
33	9.4.2019	Tajemní netopýři	MKP Michle	14
34	10.4.2019	Zimní spáči	MKP Stodůlky	33
35	11.4.2019	Vítání jara	KS Zvonková	14
36	11.4.2019	Přes vršovické parky do Strašnic s KČT	Strašnická	129
37	12.4.2019	Vítání jara	KS Záhřebská	20
38	16.4.2019	Ježek bez jablíčka	DS Malešice	27
39	16.4.2019	Když netopýr zabloudí	KS Sámova	9
40	17.4.2019	Tajemní netopýři	DS Centrin	20
41	23.4.2019	Když netopýr zabloudí	KS Na Louži	14
42	25.4.2019	Den Země	MŠ Markušova	240
43	25.4.2019	Tajemní netopýři	MKP Bohnice	26
44	30.4.2019	Když netopýr zabloudí	KS Počernická	17
45	7.5.2019	Když netopýr zabloudí	KS Zvonková	8
46	7.5.2019	Pražskou zelení ke hvězdám KČT	Stromovka	99
47	15.5.2019	Tajemní netopýři	MKP Modřany	23
48	15.5.2019	Povídání o netopýrech	DSS Vlašská	25
49	16.5.2019	Povídání o netopýrech	DPS Janovská	20
50	17.5.2019	Tajemní netopýři	KS Záhřebská	25
51	23.5.2019	Ježek bez jablíčka	DSS Vlašská	25
52	28.5.2019	Památné stromy s KČT	Chodovská tvrz	70
53	6.6.2019	Mikroklima	Prosek	2300
54	6.6.2019	S netopýry z Proseka do Kobylis s KČT	Prosek	66
55	12.6.2019	Indiánské léto	FN Motol	45
56	13.6.2019	Tajemní netopýři	DS Rektorská	50
57	19.6.2019	Tajemní netopýři	DSS U Studánky	9
58	25.6.2019	S ochránáři přírody za netopýry s KČT	Konopištská	65
59	29.8.2019	ENN Hamr	Praha 10	120
60	2.9.2019	ENN Toulcův dvůr	Praha 15	66
61	5.9.2019	ENN Stromovka	Stromovka	45
62	7.9.2019	Den s přírodou	Park Malešice	250
63	14.9.2019	Zahrada ve městě	Zahradní Město	150
64	17.9.2019	zájezd senioři Prahy 10	Stanice Pavlov	45
65	19.9.2019	Tajemní netopýři	DSS Tusarova	17
66	24.9.2019	Zimní spáči	MKP Opatov	50
67	26.9.2019	Prahou 12 s KČT	Viniční domek Modřany	79
68	27.9.2019	Noc vědců	Akademie věd	750
69	28.9.2019	Den zvířat	Pankrác Centrální park	1200
70	30.9.2019	Netopýři v pražských parcích	Dům ochránců přírody	9
			Celkem	9590

